చీకటిలో చీలికలు

– గొల్లపూడి మారుతీరావు

ఈ నవల ముద్రితం కావడం యిది మూడోసారి. చాలా పాపులర్ కావడం వల్లకాదు - చాలాకాలం ఆగి ఆగి ప్రింటయింది. ఈ నవలకి ఎంతలేదన్నా 40 ఏళ్ళ వయస్సుంది ఎప్పుడూ ఎవరూ "అమ్మో - ఎంత మంచి నవల" అని అనలేదు. అయితే ఎక్కువమంది మహానుభావులు విమర్శించిన నవలగా దీనికి చిన్న ముందుమాట వ్రాయాలనిపించింది.

1959 ప్రాంతంలో అప్పుడే చదువు పూర్తయి, నిరుద్యోగిగా వున్న రోజుల్లో ఈ నవల వ్రాశాను. అప్పటికి - బుచ్చిబాబు, చలం - యిలాంటి వారి ప్రభావం నా మీద వుంది. తెలిసిందంతా చెప్పెయ్యాలనీ, నాకు తెలిసిన రచయిత ఎంత గొప్పగా చెప్పాలనే యావ అప్పటిది. ఆ వాసన ఈ నవలలో ఎక్కువ. ఎలా కలిశారో పుట్టపర్తి నారాయణాచార్యుల వారిని ఆ రోజుల్లో కలిశాను. వారిని ఈ నవలకి ముందుమాట వ్రాయమన్నాను. (ముందు మాటలూ, అంకితాలు బొత్తిగా అలవాటు లేదు) ఆయన వ్రాశారు. ముందుమాట వ్రాశారు గనుక విమర్శించలేదేమో కానీ, మొహమాటపడి బాగుందన్న గుర్తు.

1962లో విశ్వనాధ సత్యనారాయణగారికి చిత్తూరులో సన్మానం జరిగింది. ఆయన గుంటూరు శేషేంద్రశర్మగారి (అప్పటి చిత్తూరు మునిసిపల్ కమిషనరు) యింట్లో బస చేశారు. అక్కడ నా నవలలో ఒకటి రెండు పేజీలు చదివారమో. ఆ సాయంకాలం సభలో ఆర్ధ్ర తమ కిన్నెరసాని పాటల్ని పిప్పరమెంటు పాకం అన్నందుకు ఆయన్ని తిడుతూ పనిలో పని నాకూ రెండు వడ్డించారు. "ఇందాక ఎవరో రచయిత నవల చూశాను. ఆకాశంలో నక్షత్రాలు మరో లోకంలోకి ఎగిరిపోతున్నాయంటాడు" ఇలా సాగింది. నాకు ఆ రచయిత ఎవరో వెంటనే అర్ధమయింది. నా పక్కన కూర్చున్న శేషేంద్రశర్మగారు, మల్లాది వసుంధరగారూ, మల్లాది రామచంద్ర శాస్త్రిగారూ యిబ్బంది పడుతున్నారు.

సభ ముగిసింది. రాత్రి విశ్వనాధ వారికి చెప్పినట్టున్నారు. ఆ విమర్శించిన రచయిత నేనేనని. మర్నాడు మధ్యాహ్న భోజనం శర్మగారింట్లో జి. కృష్ణగారూ, వి.డి. ప్రసాదరావుగారు ప్రభృతులు వచ్చిన గుర్తు. అప్పుడు ఈ ప్రసంగం టేపు వేశారు. నన్ను విమర్శించే ప్రసంగం వచ్చేటప్పటికి సత్యనారాయణగారు నావేపు తిరిగి "మిమ్మల్ని తిట్టినట్టున్నాను" అన్నారు నవ్వుతూ.

నేనూ నవ్వేసి "ఆ విధంగానయినా ఆ మాత్రం నవల చదివారు. అదీ నాకు ఆశీర్వాదమే" లాంటి మాటలేవో అన్నాను. ఏమయినా, విశ్వనాధ గారు కించపడ్డారు. అనవసరంగా నన్ను విమర్శించినందుకు. ఆయన "నిండు మనంబు నవ్యనవనీత సమానము" కోవలో మనిషి. ఆ ఆలోచన మనస్సులో పీకుతున్నట్టుంది. ఆ సాయంకాలం అప్పటి సంగీత నాటక అకాడమీ అధ్యక్ష్యులు, చిత్తూరు వారు విలాసభ అధ్యక్షులు ఆర్.బి రామకృష్ణరాజు గారు రామవిలాసభలో సభ ఏర్పాటు చేశారు. విశ్వనాధ వారు బజారుకెళ్ళి శాలువాలు కొనుక్కొచ్చి - ఆ సభలో మా రచయితలు - నేనూ, మధురాంతకం, పల్లంపాటి, రాజేంద్ర సదానంద (వీరంతా వున్న గుర్తు) అందరికీ శాలువాలు కప్పారు - అదీ వారి ఔదార్యం.

ఆ రోజుల్లోనే తిరుదణ్ణామలైలో వుంటున్న చలం గారి దగ్గరికి వెళ్తూండేవాణ్ణి. వారికి 'చీకటిలో చీలికలు' నవల పంపాను. "మీ పుస్తకం అందింది. ఈ నక్కకి అది కూజా భోజనం" అని వ్రాశారు.

తరువాత నాలుగైదు పుస్తకాలొచ్చాయి. "నర్తకి అదే పనిగా చదువుతోంది. అయ్యో అందరూ చచ్చిపోతున్నారే" అని మధ్య మధ్య బాధపడుతోంది అంటూ తరువాత చదివినట్టున్నారు.

"అందులో వర్ణనలన్నీ అనవసరం. కృత్రిమం మీరు కూడా అవన్నీ చూసి వుండరు" లాంటి వాక్యాలు గుర్తున్నాయి.

ప్రస్తుతం ఈ నవలని సవరణలు చేసి, కుదించి ప్రచురించడం జరుగుతోంది. ఆనాటి 'చీకటిలో చీలికలు' దగ్గర్నుంచి నిన్న మొన్నటి 'ఎర్రసీత' వరకు - ఓ రచయిత మానసిక పరిణామాన్ని తెలియజెప్పడం కూడా సమగ్ర సాహిత్య పరిచయ లక్షణం కనుక ఈ నవలకీ ఈ సంపుటాల్లో స్థానం వుంది.

(గత సంచిక తరువాయి)

ప్రళయ ఝుంఝా ప్రభంజనం హేలాతిశయంతో వీస్తోంది. వెలుగు చీకట్లు ఏకమయేట్లున్న వర్షపు హోరు, గుండె బద్దలు చేసే మెరుపుల మధ్య డాలీ పెళ్ళి జరిగిపోతోంది.

కనుచూపు మేరలో వధూవరులిద్దరూ బంతి చెట్ల అవతల పందిరి క్రింద.

ప్రకృతి సైతం విధికి ఎదురీదలేకపోయింది.

వర్షమయేది, ప్రళయమయేది పట్టుబట్టి పెళ్ళి కానిచ్చాడు కామ్‌దార్.

డాలీ కోలముఖం నీటిధారల వెనక, మసకగా కనిపిస్తూ మల్లెపూల మధ్య గుర్తుపట్టకుండా చెదిరిపోయింది. పక్కన నిలబడ్డ వరుని ముఖానికి అరటిచెట్టు అడ్డంగా వుంది. కాస్త కదిలి పక్కకి తప్పుకుని చూస్తే వయస్సు ముదిరిన వ్యక్తిలాగా, జీవితంలో రెండోభాగంలో అడుగుపెట్టిన వాడిలాగా కనిపించాడు.

సమస్యలు ఏ సమాజంలోనన్నా ఒక్కటే. తనని గురించి తను పూర్తిగా ఆలోచించుకోలేని డాలీమీద వయస్సు అవ్యక్తంగా పెద్ద శిక్ష విధిస్తూన్నది. పెద్దలంతా ఆచారాల్నీ ఆనవాయితీల్నీ ఆధారంగా చేసుకుని దాన్ని బలపరుస్తున్నారు. మంచిగానీ, చెడుగానీగాక, ఆ రాత్రి ఇద్దరి జీవితాల్నీ ఒకే ముడికి బిగించింది సంఘం.

గదిలో గులాబి గుర్రుపెట్టడం వినిపిస్తోంది. కూర్చున్నంతసేపు పెళ్ళివారితో కలిసి కూచుని తిరిగి వచ్చేసింది గులాబి.

డాలీకి ఏం బహుమతి యివ్వాలో తెలీక అయిదురోజులు ఆలోచించి, వరదరాజుల్ని సలహా అడిగింది.

బంతిపూల మధ్య ఒద్దికగా కనిపించే డాలీ ముఖంలో వెన్నెల, ఆ రాత్రి నడుంకి శ్వాస బిగించినప్పటి కళ్ళల్లో విచిత్రం, నవ్వుతున్నప్పుడు దొంగతనంగా చూసిన చల్లదనం గుర్తుకొచ్చి "ఎరుపు రంగు చున్నీ వంటికి అతుకుతుందేమో" అన్నాడు.

ఎగిరి గెంతేసి మర్నాడే కొనుక్కుని వచ్చింది గులాబి. పెళ్ళి హడావుడి రాత్రయేసరికి తగ్గింది. ఆడంగులంతా కలిసి ఏవో జానపదాలు పాడుతూ మధ్య నవ్వుకుంటున్నారు. మొగాళ్ళంతా పందిరి మొగలో కూచుని బాతాఖానీ ప్రారంభించారు.

డాలీ తల్లి ఒడిలో తలపెట్టుకుని పడుకోవడం ఇక్కడినుంచి సగమే కనిపిస్తోంది. చేతులు తివాసీ మీద మెలికలు తిరిగి, మల్లెపువ్వులు చెదిరి చుట్టూ జల్లినట్లుపడి మత్తు నిద్రపోయింది డాలీ.

క్రమంగా తనకి తెలీకుండానే కుర్చీలోనే నిద్రపట్టేసింది.

మబ్బుతెర మూడో ఝాముకి విడి, చెట్ల పచ్చివాసన గుప్పుమంది, నైట్‌క్వీన్ వాసన దూరంగా ఎక్కడినుంచో పిరికివాడి కోరికలాగా వ్యాపించింది.

ఏ రాత్రికో ఎవరో పిలిచినట్లయి తుళ్ళిపడి కళ్ళు విప్పితే నీడలో ఎవరో వత్తిగిలి నిల్చున్నట్లయింది.

తుళ్ళిపడ్డాడు వరద.

పిరికిగా "ఎవరూ?" అన్నాడు సగం రాని గొంతుతో.

"నీలవేణిని" అన్నమాట విని విచలితుడయాడు.

అసంకల్పితంగా ఆమె తన ముందుండేసరికి అచేతనుడయాడు. క్షణకాలం కర్తవ్యం స్ఫురించలేదు.

చల్లటి రొజ్జగాలి యింకా వీస్తూనే వుంది. తుంపర్లుగా మళ్ళీ వర్షం ఆరంభమౌతోంది. పెళ్ళిపందిరిలోని దీపం వెలుగు చారికలుగా చీలి, చీకటిలో చీలికలయింది.

నీలవేణి అలానే నిలబడింది.

ఎంతకూ వరదరాజులు మాట్లాడకపోయేసరికి - స్వరం కల్పించుకుని "తడిసిపోయాను. దారేదయినా చూడండి" అంది.

అప్పటికి స్పృహ కలిగింది వరదకు, వెంటనే లేచి దీపం వెలుగులో ఆమెను చూసి భయంతో దిగ్భ్రాంతుడయాడు.

ఒక పక్క వర్షంలో చీర తడిబారి శరీరంతో కలిసిపోయింది. తల నుంచి నీటి చుక్కలు టపటపా రాలుతున్నాయి. కుడివేపు నుదురు పగిలి రక్తంధారగా కంటిమీంచి పాకి చెక్కిలి మీద వరసకట్టి గడ్డం దగ్గర అంతమయింది.

నీటిలో తడిసిన ఎర్రటి బొట్టు జాజ్వలమయింది. రక్తంతో కుడి చెంప మెరుస్తున్నది. ఆమె యింకా తలవొంచుకుని స్థిమితంగానే నిలబడింది.

ఈ బీభత్స దృశ్యాన్ని చూడగానే కంపితుడయి "నీలవేణీ" అన్నాడు.

"అవును, నేనే"

"ఏమిటిది?"

"అంతా చెప్తాను, మొదట గులాబీని లేపండి ఒక్కసారి" అన్నదామె గాంభీర్యం చెడని కంఠంతో.

మంత్రముగ్ధునిలాగా గులాబిని లేపాడు వరద. "నీలవేణి వచ్చింది" అన్నాడు.

తెల్లబోయింది గులాబి.

"ఏమీ గాభరా పడక్కరలేదు. ఎందుకనో నుదుటి మీద దెబ్బ తగిలినట్లుంది. కారణం అడక్కు, ఏం కావాలో చూడు" అన్నాడు క్రమంగా స్వాస్థ్యం చిక్కబట్టుకుంటూ.

చావడిలోకి వస్తే "మీకు అర్ధరాత్రి కష్టం కలిగించాను" అంది నీలవేణి.

"అవన్నీ తర్వాత, మొదట లోపలికి వెళ్ళు, ఇప్పుడేం చెప్పకు. ఉదయం మాట్లాడవచ్చు" అన్నాడు.

గులాబి విచిత్రంగా నీలవేణి ముఖం చూస్తూ గుమ్మానికి చేరబడింది. ఏదో అడగబోయి మానేసింది.

గదిలో పెట్టె తీసిన చప్పుడూ, కలరావుండల వాసనా, గులాబి మాటలూ వినిపిస్తున్నాయి. పాలవాళ్ళు పెళ్ళివారిని లేపుతున్నారు. పిల్లల ఏడుపులూ, ఆడవాళ్ళ మేలుకొలుపు పాటలూ, ఏవో మాటలూ వినిపిస్తున్నాయి. మళ్ళీ తుంపర్లు ఎక్కువయి జల్లుగా వర్షం ఎత్తుకుంది.

గదిలో గులాబితో ఏదో చెప్తోంది నీలవేణి.

ఆ భయంకర దృశ్యాన్ని యింకా మనస్సు ఆకట్టుకోలేక రెపరెపలాడుతోంది.

నిద్రరాక చావడిలో పచార్లు ప్రారంభించాడు.

దూరాన చర్చిగడియారం అయిదు కొట్టడం స్పష్టంగా తెలిసింది.

ఎనిమిది గంటలకి మెలుకువ వస్తే అంతవరకూ నిద్రపోయినందుకు ఆశ్చర్యపోయాడు వరదరాజులు.

గదిలోకి వస్తే కుంపటి దగ్గర కూచుని చలికాచుకుంటున్న నీలవేణి కనిపించింది.

ముఖం కడుక్కుని లోపలికి వచ్చేసరికి కాఫీ తెచ్చి యిచ్చింది. నీలవేణి గాయం తగిలినచోట జుత్తు వెనక్కి తీసి చీర అంచు ముడివేసింది.

అద్దంలో పాలిపోయిన ఆమె ముఖం తెలుస్తూనే వుంది.

రాత్రంతా కూడదీసుకున్న మాటని చివరికి అనేశాడు. "నువ్వేం మంచిపని చేయలేదు నీలవేణి"

తెల్లబోయి చూసిందామె.

"మనస్సులు గొప్పవైనంత మాత్రాన బ్రతకడం కష్టమని యిటీవలి అనుభవం చాలా పాఠాలు నేర్పింది. సుజాత విషయం యింకా మరిచిపోలేకపోతున్నాను."

నిశ్శబ్ధంగా కాఫీగ్లాసు తీసుకుని వెళ్ళిపోబోతే

"ఏం జరిగింది?" అన్నాడు.

అప్పటికీ మాట్లాడలేదు నీలవేణి. దిమ్మెరపోయాడు వరద.

దుఃఖాన్ని, కించనీ, విచారాన్నీ ఎక్కడో మరిచిపోయి నిశ్శబ్దంగా నక్షత్రాల నిరీక్షణలో నిలిచిపోయిన రాత్రిలాగా నీలవేణి నల్లటి ముఖం.

రెండు క్షణాల తర్వాత వంటింట్లోకి వచ్చి చూస్తే తలుపుకు చేరబడి కంటనీరు పెట్టుకుంటున్నదల్లా తుళ్ళిపడి కళ్ళు తుడుచుకుంది.

ఆర్ధ్రతతో, దయతో మనస్సు కదిలి అనుకోకుండా ఆమె శిరస్సున చేయి ఆనించాడు.

"ఒకటి, రెండుకాదు - ఇన్నాళ్ళు చూసినా నన్నింకా నమ్మలేదు నువ్వు, బహుశా నీమీద నీకే నమ్మకం లేదేమోననిపిస్తుంది. నీ కిష్టంలేకపోతే వద్దు - చెప్పకు" అన్నాడు.

దుఃఖం ఆపుకోడానికేం ప్రయత్నం చెయ్యలేదు నీలవేణి. అతని చేతుల్లో తలానించి చిన్నపిల్లలా ఏడ్చేసింది.

వెచ్చని ఊపిరి చేతుల్ని కాలుస్తోంది - నిస్సహాయత, దైన్యం అంతగా ఎప్పుడు స్పష్టపరుచుకోలేదు నీలవేణి. కృత్రిమ గాంభీర్యం, తాటస్థ్యం క్షణంలో మరుగుపడి స్త్రీ సహజమయిన బలహీనతల్తో మిగిలిందామె.

ఆమె నడుం చుట్టూ చెయ్యివేసి గుండెకు హత్తుకున్నాడు. నిస్సహాయతతో అతని చేతుల్లో అసంకల్పితంగా ఒదిగిపోయింది.

చలితో వణుకుతూ క్షేత్రయ్య పదం ఎత్తుకుంది గులాబి.

యిద్దరూ తుళ్ళిపడ్డారు.

చావిడిలోకి కామ్‌దార్ వచ్చి నిలబడ్డాడు. "వరదరాజులుగారూ" అంటూ. అతను బయటికి వస్తే ఏదో చెప్పబోయి, తలకి కట్టుతోవున్న నీలవేణిని చూసి నిర్ఘాంతపోయాడు. కామ్‌దార్, క్షణంలో అర్ధమైనట్లు పెదవి రెండు విరుపులు విరిచాడు.

"ఇంటి అద్దెకోసం కాదుకానీ - మా వాళ్ళంతా ఎంత బాధపడ్డారో చూస్తున్నారుగా? ఈ వర్షాల సమయంలో ఈ ఇల్లువుంటే కాస్త అక్కరకు వచ్చేది. ఈ నెలయినా ఖాళీచెయ్యండి" అన్నాడు సౌమ్యంగా.

విసుగేసింది వరదకు.

"అంత త్వరగా చెయ్యడం సాధ్యం కాదండి, అయినా యిప్పట్లో చెయ్యలేను.

ఇంకా వాదించేవాడే కానీ, అవతల పెళ్ళి హడావుడి ఎక్కువగా ఉండటం మూలాన "సరే. ఈ నెల అద్దె పంపించండి. వచ్చే నెల చూద్దాం. ఏదేమైనా మీరు ఖాళీ చేయడం మాత్రం ఖాయం, తర్వాత తగవులూ, మాటరావడం నాకిష్టం ఉండదు" అనేసిపోయాడు.

వెనక్కి తిరిగితే తల తుడుచుకుంటూ గులాబి కనిపించింది, తలుపుకు ఆనుకుని నీలవేణి కనబడ్డది.

సిగ్గుతో కుంచుకుపోయాడు వరదరాజులు.

బజారు నుండి వస్తుంటే ఓ రోజు గోవర్ధనరావుగారు వరదని చూస్తూనే పెద్ద కేకలు వేస్తూ బండి ఆపుచేయించాడు.

చాలా రోజుల తర్వాత హఠాత్తుగా గోవర్ధనరావుగార్ని చూసేసరికి ఆశ్చర్యపోయాడు వరదరాజులు, నునుపటికన్నా బాగా చిక్కిపోయి, ఏదో బెంగతో మనస్సులో సతమతమౌతున్నట్లు కనిపించారు. ఇది వరకటి ధీమా తప్పి కళ్ళలో కాస్త దైన్యత, నిస్సహాయత కమ్ముకున్నట్లనిపించింది.

బండి దగ్గరికి వచ్చి ఆగాడు.

భుజం మీద చెయ్యేసి రెండు క్షణాలు మాట్లాడకుండానే వరద రాజుల్ని ఆపాదమస్తకం పరికించారు.

"చాలా మారిపోయావోయ్ నువ్వు. అనుకున్నాను మారిపోతావని ఆరోగ్యం చెప్పింది" అన్నారు నవ్వుతూ.

తలొంచుకుని అలానే నిలబడ్డాడు వరద.

"కులాసాగా ఉన్నారా?"

"ఉన్నానని చెపితే ముఖప్రీతి అవుతుంది. కులాసాగా లేనయ్యా ఆరోగ్యం కూడా పేరు మాత్రం మిగుల్చుకుని ఆరోగ్యం పోగొట్టుకుంది. నువ్వొస్తే బావుణ్ణని ఎప్పుడన్నా అనుకునేవాళ్ళం. కానీ ఎలా? మా వినత రావడం ఎంత అసాధ్యమో, నువ్వూ అలాగే. అనవసరంగా దూరమయిపోయాను"

వరద యింకా మాట్లాడక పోవడం చూసి "ఏం? వంట్లో బాగోలేదా?" అన్నాడు.

"బాగానే వుంది"

"నీతో చాలా చెప్పాలనుకుంటాను ఎప్పటికప్పుడు. కానీ ఉన్నపాటునే యీ బజారులో ఎలా? పోనీ ఒక్కసారి యింటికి రాకూడదూ? కాస్సేపు కూచుని వెళ్ళవచ్చు. ఆ కిరస్తానీ ఆవిడ కూడా సంతోషిస్తుంది."

ఆయన మాటలు యిదివరకంత ఉత్సాహం తెచ్చిపెట్టేవిగా లేకపోయినా లోపల్లోపల నవ్వుకున్నాడు వరద.

"ఇప్పుడు కాదులెండి. మళ్ళీ ఎప్పుడన్నా వస్తాను" అన్నాడు పరధ్యానంగా.

"నువ్వు చాలా మారిపోయావ్ – అదీ నేను గ్రహించిన విషయం, ఆ సందు మలుపుదాకా దిగబెట్తాను. బండి ఎక్కు" అన్నారు.

ఇక విధిలేక మెల్లిగా లోపలికి పాకాడు వరద.

చాలా విషయాలు చెప్పడానికి తికమకపడుతూ ఏమీ చెప్పలేక పోతున్నారు గోవర్ధనరావుగారు.

ఉండుండి ప్రారంభించారు. "కాశీపతి పత్రికల వ్యాపారం బాగా సాగుతోందట – నీకెప్పుడయినా వ్రాశాడా?"

తల అడ్డంగా తిప్పాడు వరద.

"ఇప్పుడు చాలా లాభాలు వస్తున్నాయి. నన్నూ ఆరోగ్యాన్ని అక్కడికే వచ్చేయమని వ్రాస్తాడు" అని ఫక్కున నవ్వేసి "అమ్మాయి ప్రోత్సాహంతోనే అలా వ్రాస్తున్నాడని అప్పుడే పొల్చేశాననుకో. అయినా మనం వెళ్ళి అతని మీద కూచుంటే బావుంటుందంటావా? బావుండదు నాకు తెలుసు. అరే అప్పుడే బండి వీధిమొగకి వచ్చేసిందే. అవసరమయినప్పుడు తొందరగా నడవదు. మన మాటల్లో మూడంగల్లో దాటేసింది" అని నవ్వాడు.

వరదరాజులుకూ నవ్వొచ్చింది.

దిగిపోయాక "రేపే ఒకసారి యింటికి రా, నీతో అతి ముఖ్యమయిన విషయం చెప్పాలి" అన్నారు గోవర్ధనరావుగారు.

అదేమిటో అర్థంకాక వరద ఆశ్చర్యంగా చూస్తే నవ్వేశారు ఆయన. "ఈ మధ్య నీలవేణి మీ యింటికి వచ్చిందట"

తెల్లబోయాడు.

"ఎవరన్నారు?

"ఎవరయితేనేంలే, వరదరాజులు జీవిత చరిత్ర వ్రాయాలంటే వరదరాజుల్ని కాదు. నన్నడగాలి విషయమంతా. అదీ పద్ధతి - ఒక్కటి చెప్పేదా?" అన్నారు రూఢీగా చెప్పడానికి నిశ్చయించి.

వరద అవునూ అనలేదు, కాదు అనలేదు.

"నువ్వు ఓ యింటివాడివి కావడం ముఖ్యమోయ్. నీలవేణి తెగిన గాలిపటంలా వుంది. తర్వాత నీ యిష్టం" అని బండివేపు తిరిగి "పోనీవోయ్" అన్నారు వరదరాజులు యింకోమాట చెప్పేలోగా.

అతను నిశ్చేష్టుడయాడు.

ఏదో వెలుగులేని గుబులులోకి తన జీవితం జరిగిపోతున్నట్లు అక్కడ శిక్షించేవారే తప్ప, సానుభూతి చూపేవారు కనిపించని అప్రీతికరమైన వాతావరణంలోకి దిగిపోతున్నట్లు మనస్సు గుంజుకులాడింది. ఆ చీకట్లో దూరంగా ఎవరో తోచారు. దగ్గరికి వెళ్ళి చూడబోతే - చీకట్లో కూడా మెరిసే కళ్ళతో, నా అనుకున్న అందరినుంచీ దూరమయి ఒంటరిగా నిలబడ్డది నీలవేణి.

ఆవరిస్తున్న నిశి నిశ్శబ్దంలో వెలుగులేక తికమకపడితే ఆమె చెయ్యి అందిపుచ్చుకుంది. తన మనస్సు పిరికి తనంతో, బాధతో, భయంతో ఒదిగి వ్యక్తిత్వాన్ని వదులుకుని "నిరాడంబరత" అనే కొత్త అంగీని ధరించినట్లయింది. తనులేడు. తన బలహీనతలన్నీ 'తను' అయి తనకి వేరే లేని మార్గం వెంట పోతున్నాడు.

కలలోంచి మేల్కొంటే ఎలక్ట్రిక్ స్థంభానికి నుదురు కొట్టుకుంది. చుట్టూ ఓసారి పరికించి తనలో తానే నవ్వుకున్నాడు వరద.

గోవర్ధనరావుగారు కలిసిన విషయం గులాబికి చెపితే "అవునన్నయ్, అదే మంచిది" అంది.

గాజు పలకమీది నీటి బిందువులాగా పొత్తుకుదరని ఆలోచనలకు ఒకదారంటూ కనిపిస్తున్నది. చాలాకాలంగా మనస్సుకు తగిలించుకున్న శృంఖలాలు, అసంకల్పితంగా తెగిపడినట్లయి, తన మనస్సును పూర్తిగా తనే అర్థం చేసుకోలేని వరద ఇన్నాళ్ళకి కోరిక కొత్తదనాన్ని చూసి క్షణం బిత్తరపోయాడు.

ఇక తప్పదు. ఏమైనా కానీ వెంటనే నీలవేణి యింటికి బయలుదేరాడు.

సగం కాలిన ఊదొత్తులూ, దూలాలకూ, తలుపులకూ కండెలు కట్టి వేలాడే బూజుతో దిమ్మమంటున్న యింటిని చూసి విస్తుబోయాడు. ఇక్కడెవరన్నా మనుషులున్నారా అనిపించింది. గట్టిగా పిలిస్తే పిలుపు మళ్ళీ వెనక్కి తిరిగి వచ్చింది.

పెరట్లో మెట్లమీద మౌనంగా కూర్చున్నది నీలవేణి.

పలకరిస్తే తుళ్ళిపడింది.

"ఒంటరిగా ఉన్నావేం? పీతాంబరం ఎలా ఉన్నాడు?"

"ఆనాడే వెళ్ళిపోయారు. ఎక్కడికి వెళ్ళారో తెలీదు"

మాటలో ఏ భావమూ వ్యక్తం కాకపోయేసరికి అనుమానం కలిగింది.

"నిజంగా ఆనాడు ఎందుకు కొట్టాడు చెప్పు"

ఎదురుగ్గా కూర్చున్న అతణ్ణి విచిత్రంగా చుసింది.

తటపటాయించడం గుర్తించి "ఇంకా చెప్పాలని అనిపించక పోతే వద్దు" అన్నాడు. బాగుపడదేమో అనుకున్నారు. నన్ను రమ్మన్నారు. నేనే రానన్నాను"

"ఏం?"

ముఖం మరీ ఎర్రబారి మాటలు రావడం లేదు నీలవేణికి "ఏమీ లేదు"

చటుక్కున ప్రశ్న వేశాడు "మళ్ళీ రవణ తిరిగి వస్తాడని ఆశా?"

దిగ్భ్రమతో చూసిందతణ్ణి. కాస్సేపు ఆగిపోయాడు.

చెప్పాలనుకున్న పాఠమంతా యివాళ చెప్పదలచుకున్నాడు వరద నిశ్చయంగా.

కళ్ళల్లో వెలుగుపడి మెరిస్తే ఏడుస్తోందా అనుకున్నాడు మొదట.

"సుజాత విషయంలో నన్ను వెలివేసిన వారంతా మొన్నరాత్రి నువ్వు మా యింటికి వచ్చి వెళ్ళడంతో నన్ను మరీ దూరంగా ఉంచుతున్నారు"

నివ్వెరపోయిందామె. చేతిచుట్టూ కొంగును తిప్పుకుని భుజం మీదకి చీర లాక్కుంది.

"ఎవరు?"

"మన సంఘం - అంటే గోవర్ధనరావుగారు, ఆరోగ్యం, మా యింటి యజమాని, గులాబి, ఆఫీసు గుమాస్తా, కృష్ణశాస్త్రిగారు వీళ్ళు"

తనకే నవ్వొచ్చింది.

నీలవేణి నవ్వలేదు. మరి కాస్సేపటికి కళ్ళు బరువెక్కి ముఖం కప్పుకుంటుందేమోననిపించింది.

"మా చెల్లెలు మాత్రం నన్ను నమ్మగలుగుతోంది. నిన్ను కొంచెం అర్థం చేసుకుంది గనక"

"........."

"గులాబి నమ్మితే వీళ్ళందర్నీ మరిచిపోగలను"

ఎంతోసేపు నిశ్శబ్దంగా కూర్చుండిపోయారిద్దరూ.

నీలవేణి లేచి దీపం వెలిగించి వచ్చింది. మెట్లచుట్టూ గదిలోని వస్తువుల నీడలు పొడుగయి సాగాయి.

"సుజాత విషయంలో నా గురించి ఏమనుకున్నావు నువ్వు?" అన్నాడు ఆమె వచ్చాక.

"అంటే?"

ఒక్కసారిగా వివరణ చెప్పడం తెలియలేదు. మాటలు దొరకలేదు. "ఆమె చచ్చిపోవడంలో నా బాధ్యత."

జవాబు చెప్పకుండా ఉండడానికి చాలా ప్రయత్నిస్తున్నట్లు కనిపించింది నీలవేణి గమనించి ముందుకు వంగి "జవాబు చెప్పితీరాలి నువ్వు. చాలా రోజుల నుండి ఈ విషయం నాకే బోధపడడం లేదు."

"ఆమె అపనిందకు మీరే కారణమయితే బాధ్యత అంతా మీదే" నిశ్చయంగా ఏ మాత్రం చలించకుండా అన్నది.

"నా మాటని నమ్మలేదా నువ్వు?"

"కాదని మీరు ఒక్క రోజూ అనలేదుగా? అసలు నమ్మడానికీ, నమ్మకపోవడానికీను అదే నేను చేసిన తప్పు" అన్నాళ్ళ తర్వాత తన పొరపాటు అర్థమయింది. చాలా విషయాల్లో తన మౌనం తననే కసితో, నిందితుణ్ణి చేస్తోంది.

"అయితే విను. సుజాతలాంటి చెల్లెలుంటే ప్రపంచాన్నంతా మరిచిపోగలిగేవాణ్ణి" నీలవేణి మాట్లాడలేదు.

"ఇప్పుడన్నా నమ్ముతావా?"

"ఊఁ" అంది.

ఇంకేం చెప్పాలో అర్థం కావడంలేదు. గాలి రానురానూ చల్లబడుతోంది.

నీలవేణి లేచి గదిలోకి వచ్చింది.

"ఇక్కడే ఉండదలిచావా?"

"ఇంకా ఏం నిర్ణయించుకోలేదు. బహుశా వారం రోజుల్లో వెళ్ళిపోతాను"

"ఎక్కడికి?"

"ఏమో తెలీదు. గూడూరులో మా మావయ్య ఒకాయన ఉండాలి"

"విశ్వేశ్వరం సంగతులు ఏవన్నా తెలిశాయా?"

ఫక్కున నవ్వేసింది "అలా అడగకూడదు. ఎప్పుడన్నా ఆయన కనిపిస్తే 'నీలవేణి' అన్న మనిషి తెలుసా మీకు అని అడగండి. జవాబు దొరుకుతుంది"

అతనికీ నవ్వొచ్చింది. ఉండుండి మాట్లాడాడు "మొన్న గోవర్ధనరావుగారు కనిపించి ఓ మాట అన్నారు"

"ఏ విషయం?" కిటికీ కర్టెన్లు సరిచేస్తూ అంది.

"నీ పెళ్ళి విషయం?"

"....."

"నువ్వు ఆనాటి రాత్రి నా యింట్లో ఉండడం విన్నారాయన. నీలవేణి ఒంటరితనాన్ని నువ్విలా ఉపయోగించుకోవడం బాగోలేదు" అన్నారు. ఆమె కీటికీ ఊచలకి తల ఆనించి కళ్ళనీళ్ళు పెట్టడం గమనించి నవ్వుకున్నాడు. "నువ్వింకా ధైర్యవంతురాలివనుకున్నాను. నా పరిస్థితిలో నువ్వుంటే ఏడుపుతో గుండె బద్దలయ్యేది" మాట్లాడలేదు నీలవేణి.

లేచాడు వరద.

ఏదో అసంకల్పిత ప్రోద్భలంతో అడిగాడు "మా యింటికి వస్తావా?"

ఆశ్చర్యంతో తలెత్తింది.

"నా మీద నమ్మకం ఉంటేనే"

ఇంకేమీ మాట్లాడకుండా "పదండి" అంది నిర్లిప్తంగా ఆపాడు.

"ఇప్పుడు కాదు. ఎప్పటికీను" నిశ్చేష్టురాలయింది.

కాస్సేపాగి "ఈ విషయం కూడా ఆయనే చెప్పారా?" అంది.

అప్పుడే చిక్కపడిన చీకట్లోకి చూస్తున్నాడు.

"ఎవరు?"

"గోవర్ధనరావుగారు"

"మాట మాత్రంగా అన్నారు. లేకపోతే నీ జీవితం కూడా సుజాత జీవితంలాగే అవుతుందేమోనని అతని భయం. మీ అందరి మధ్యా ఓ రాక్షసుడు బ్రతుకుతున్నాడిక్కడ. అతని పేరు వరద."

"మీరేమన్నారు?"

"ఇలాంటి విషయాల్లో మాటలు సుళువుగా తోచవు. నిన్నడిగితే నువ్వేం చెపుతావు"

"అలాంటి ఆలోచనలెప్పుడూ తెచ్చుకోకండి" మనస్సులో నిశ్చయం ప్రతీ అక్షరంలోనూ పొల్లుపోకుండా వ్యక్తమయింది.

ఆశ్చర్యం కలగలేదు వరదకి. చాలాకాలం క్రిందట తెలిసిన విషయంలాగా ఆ వాక్యం విన్నాక నవ్వొచ్చింది. "ఆరోజు అతనితో ఈ మాట అనలేకనే తలవొంచుకుని వచ్చేశాను" అని బయటికి నడిచి వచ్చేశాను.

ఎంత మానుకుందామనిపించినా నీలవేణి తిరస్కారం, ఆ నిర్లక్ష్యం, మనస్సుని క్షోభ పెట్టసాగాయి. అందని వస్తువు కోసం తాపత్రయం, అసంతృప్తిలో సంతోషం సహజమయితే వరదరాజులు తపనకు ఆశ్చర్యపడాల్సిన పని ఉండదు.

కానీ నీలవేణి తనదిగా, తన మనస్సులా, తన ఆలోచనల్లా అతి దగ్గరగా తనలో భాగంగా ఊహించుకున్న తరువాత ఇవాళ భంగపడి ఖిన్నుడయాడు. హృదయంలో వ్యక్తి సహజమైన వాంఛా, దర్పాలు తలెత్తాయి. ప్రపంచంలోని లక్షలాది మందిలో తనూ ఒకడయిపోయి, అందరిలాగే పాతనవ్వు నవ్వుకున్నాడు వరద.

అప్పుడతను వరదకాడు - మానవుడు.

"మీకు పెళ్ళయిందా?" అనడిగింది పద్మిని.

ఏం చెప్పాలో తెలీక నవ్వేశాడు వరదరాజులు.

అర్థమైనట్లు మూతి సున్నాలా చుట్టి నవ్వింది. భుజానికున్న కుర్రవాడు బెలూన్లు చూపించి అరుస్తున్నాడు. నిలబడ్డ అమ్మాయి పోదామని చెయ్యిపుచ్చుకుని లాగుతోంది.

"ఏం? మిమ్మల్ని చూస్తే ఎవరూ పెళ్ళికాలేదని అనుకోరు. అప్పుడే అయిదుగురు పిల్లల తండ్రిలా అవుపిస్తున్నారు. మహా అయితే నాకంటే మూడేళ్ళు పెద్ద, అంతేనా?"

మళ్ళీ ఆ బరువెక్కిన కళ్ళల్లో చిలిపిదనం చూసి నవ్వుకున్నాడు వరద.

ఉన్నట్లుండి పార్కులో ప్రతీ చెట్టుకీ ఒక్కొక్క రంగుదీపం వెలిగింది.

పద్మిని గుండ్రటి ముఖం వెలుగునీడల మధ్య వింతగా కనిపిస్తోంది అమ్మాయి యింటికి రమ్మని అల్లరి చేస్తోంది.

"ఇంకా అదే ఉద్యోగమా?"

"ఊఁ"

ఫక్కున నవ్వేసింది. "ఓసారి యింటికి రాకూడదూ? మా వార్ని పరిచయం చేస్తాను. నేను హెచ్చుగా మాట్లాడతానని ఆయన విసుక్కుంటారు. మీరయితే ఆయనకి నచ్చవచ్చు"

"కాపురం చెయ్యడానికా?"

ఇద్దరూ నవ్వారు.

అమ్మాయి అల్లరి చేస్తే కసురుకుంది. అంతలో వరద ముఖం చూసి నవ్వేసింది. "వీళ్ళతో యిలా ఈడిగిలపడడంలోనూ తృప్తి ఉంది. ఎంత చెపితే మీకు అర్థమవుతుంది? పిల్లల కోసమన్నా పెళ్ళి చేసుకోండి"

"ఆయనేరీ?" అనడిగాడు మాటమార్చే ఉద్దేశంతో.

"విశ్రాంతి కావలసివచ్చినప్పుడల్లా నాతో షికారుకు రారు మాటల్తో ప్రాణం తీస్తానని. తీరుబాటుగా ఉన్నప్పుడెప్పుడయినా యిద్దరం కలిసి వెళ్తాం. ఇవాళ సర్కస్‌కి వెళ్ళారు నన్నువొదిలి. ఆయనతో మరి యిద్దరు పిల్లలున్నారు. మొత్తం నాలుగు"

ఉద్యోగం చేసే రోజుల్లో ఆమె చిలిపితనం, ఆ నిర్లక్ష్యం తెచ్చుకోడానికి పడే గుంజాటన, కళ్ళూ, ముఖం చెప్తున్నాయి. ఈ బంధాలన్నీ బాధగా వున్నా ఏవీ లేవనుకుని తృప్తితో, వాటికి అతికిపోవడానికి ప్రయత్నం తెలుస్తోంది.

"వెళ్తాను" అన్నాడు వరద.

"ఉద్యోగం కోసం కాదు పోనీ, ఒకసారి రండి. ఆయన నిజంగా సంతోషిస్తారు. మీ గురించి చెప్పాను. తెలుసుగా? లైట్‌హౌస్ దగ్గర"

తలూపి పార్కు దాటాడు వరదరాజులు.

ఎవరో పాతబంధువుని కలిసినట్లనిపించింది పద్మినితో మాట్లాడుతున్నంతసేపూ.

మర్నాడు ఉదయాన్నే ఆఫీసుకి బయల్దేరేవేళకి గుమ్మంలో ఆరోగ్యం ఎదురుపడితే దిగ్భ్రాంతుడయాడు వరదరాజులు.

"ఆఫీసుకేనా? నేనప్పుడే అనుకున్నాను నువ్వుండవేమోనని" అంటూ పలకరించింది.

మునుపటి కంటే అంటీ అంటనట్లు పలకరింపు కృత్రిమంగా కనిపించేసరికి కించపడ్డాడు.

"కనిపించానే యిప్పటికయినా?" అన్నాడు.

మొదట ఆరోగ్యం తెల్లబోయింది. ఏం చెప్పాలో తెలీక అంతలో నవ్వేసింది.

"ఇద్దరు వ్యక్తులే ప్రపంచమనుకుంటే బ్రతకలేమోయ్! నిజం తెలీకపోతే తప్పు అభిప్రాయ పడడంలో తప్పులేదు. అయినా నాకేం దివ్యదృష్టిలేదు నీ మంచితనాన్ని కనిపెట్టడానికి"

"మరిప్పుడెలా తెలిసింది"

"భలే! గుమ్మం దగ్గరే అన్నీ అడిగేసి తిప్పి పంపేసేటట్లున్నావే. నిన్నుకాదు ముఖ్యంగా గులాబిని చూసిపోదామని వచ్చాను. అయినా నువ్వూ వుండాలి. లోపలికి పద"

ఓ పక్క ఆఫీసుకి వేళవుతున్నా ఇక తప్పనిసరయి లోపలికి వచ్చాడు. ఇందాకటి ప్రశ్నకు సమాధానమిస్తూ "ఇప్పటికాలంలో నోరు లేకుండా బ్రతకడం కూడా నేరమే. ఎప్పుడన్నా విశ్వేశ్వరం గారు కనిపిస్తే అడుగు. ఆయనింకా విపులంగా చెప్తారు. నిన్న నీలవేణి చెప్పింది నీదేం తప్పులేదని, "ఏం? యిప్పుడు నమ్మావా?"

దిమ్మెరపోయాడు వరద.

"నాకు మొదట్నుంచీ యీ విషయంలో అపనమ్మకమే. పైగా నా మనస్సులో యిదివరకటి నుంచీ ఓ ఆలోచన ఉండిపోయింది" గులాబి చావిడిలో కనిపిస్తే "ఇంత అందాన్ని యిలా యింట్లోనే వదిలేస్తే బాగోలేదోయ్. నేనిదివరకే చెప్పాను. త్వరగా పెళ్ళి చేసేయ్" అంది.

కూచుని కాస్సేపు ఆ మాటా యీ మాటా చెప్పాక మెల్లగా అసలు విషయానికి వచ్చింది ఆరోగ్యం.

"నీలవేణిని అలా వదిలేయడం బాగోలేదు. ఎవరేమన్నా నీమీద నాకు నమ్మకం వుంది"

గులాబి లేవబోతే "నువ్వూ వుండు, ఫరవాలేదు" అని భుజం పట్టుకుని కూర్చోబెట్టింది.

"చాలా సంతోషం" అన్నాడు.

"చాలారోజుల క్రిందటే చెప్పాలనుకున్నాను. అయినా సమయం రాలేదు. నీలవేణి యీ యింటికి వస్తే తప్పా?" అనడిగింది ఆరోగ్యం అంత అర్థాన్నీ చివరివాక్యంలో యిముడుస్తూ.

"గోవర్ధనరావుగారే ఈ విషయాన్ని చెప్పి పంపించారనుకుంటాను"

వింతగా చూసి నవ్వేసింది ఆరోగ్యం.

"ఆయన చెప్పకపోతే కాదా యేం. వేటి మాట ఎలా వున్నా, తెలివిని కూడా ఆయన దత్తం చేయలేదు నేను. విషయం మార్చకు. బాగా ఆలోచించి నీ వుద్దేశం చెప్పు"

"నాతో చెప్పి లాభం లేదు. మీకు నీలవేణి విషయం తెలీదు" అన్నాడు.

ఆ మాటకి గుక్క తిప్పుకోకుండా నవ్వేసింది ఆరోగ్యం.

"అయితే నన్ను ఓ విషయం చెప్పనీ. నీలవేణి నువ్వనుకున్నంత ధైర్యవంతురాలూ, గంభీరమైన మనిషీ కాదు. చాలా పిరికితనాన్నీ, నిస్సహాయతనీ దాచుకొందుకు వాటిని సాధనాలు చేసుకుంది. ఈ విషయంలో నీకంటే నాకే ఎక్కువ తెలుసు."

జవాబు చెప్పలేకపోయాడు వరద. ఏమీ అర్థంకాక తెల్లబోయి చూస్తున్న గులాబి తల ఆప్యాయంగా నిమిరింది. ఆరోగ్యం వరద జవాబుని ఆశిస్తూ. ఎంతకీ సమాధానం రాకపోయేసరికి "ఇవాళేదో తేల్చుకు వెళతాను. ఆడవాళ్ళని అర్థం చేసుకోవడం యింకా తెలీదోయ్ నీకు. నువ్వు సరేనంటే నీలవేణిని నేను ఒప్పిస్తాను"

గులాబి ఆ ప్రశ్నకు సమాధానమిచ్చింది.

"మీరు నీలవేణిని ఒప్పించండి. అన్నయ్య పూచీ నాది" అంది నిశ్చయంగా.

ఆరోగ్యం నవ్వుతూ గులాబి చెక్కిలి ముద్దుపెట్టుకుని "నువ్వు చాలా తెలివైనదానివి. నా కూతురయితే కలెక్టరుకిచ్చి పెళ్ళి చేసేదాన్ని" అని లేచింది.

ఏదో పరాకుగా ఆలోచిస్తూ నిలబడిపోయాడు వరదరాజులు.

ఆఫీసుకొచ్చి కుర్చీలో కూర్చోగానే హెడ్ గుమాస్తా బలరాం దాసు పిలిచాడు. వెళితే ఎప్పుడూ లేనిది నవ్వుతూ కుర్చీ చూపించాడు కూర్చోమని. బలరాం దాసు నవ్వినప్పుడల్లా ఎవడిదో గొంతుకోస్తున్నట్లే లెక్క.

క్షణం గడిచాక ఒకసారి వరదరాజుల్ని నిలువునా పరిశీలించి "చాలా చిక్కిపోయావోయ్ అవును మరి, ఇటీవల నీకు చాలా కష్టాలు ఎదురయ్యాయని విన్నాను" తమలపాకు చిలకచుట్టి నోట్లోకి విసురుకున్నాడు. రాక్షసి బొగ్గు వేయడానికి కప్పు ఊడతీసిన యింజను కొలిమిలాగా ఎర్రగా కనిపించింది దాసు నోరు. బట్టతల మీద ముత్యాల్లా పోగయిన చెమటను చూసి, జాలిపడి ఫ్యాన్ విసరడం సాగించాడు. సంభాషణ యెంతకీ సాగకపోయేసరికి విసుగేసి లేవబోయాడు వరద.

"ఇక్కడ నీ ఉద్యోగం బాగుంటున్నట్లు లేదు పాపం. అంతా ఆలోచించాను. నీకంటే నేను పెద్దవాణ్ణని ఒప్పుకోముందు"

"విషయం చెప్పండి"

"ఇక్కడ నువ్వు బ్రతకలేవు. మద్రాసు వెళ్తావా బదిలీ చేయిస్తాను?"

వరద మొదట ఆశ్చర్యపోయాడు. అయినా జవాబు సిద్ధంగానే వుంది.

"ఇప్పట్లో వెళ్ళడం పడదు" అన్నాడు.

వెంటనే బలరాందాసు ఒక్కసారి భ్రుకుటి ముడిచి, అంతలో సంతాపం ప్రకటిస్తూ "అరెరె! అప్పుడే పైకి కాగితాలు పంపేశానే? సరేలే, అంతకీ అవసరమైతే ఆర్డర్సు వచ్చాక ఆలోచిద్దాం" అన్నాడు.

(కొనసాగింపు వచ్చేనెలలో)

Post your comments